

Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]

Vol 6, No 2 (2025)

Special issue

Το Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ 'Εκεί που ανθίζουν και τ' αγκάθια' ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την κατανόηση του φαινομένου της συμπερίληψης στην εκπαίδευση

Γρηγόριος Αρκουμάνης, Αρτεμис Καλύβα, Σοφία Πρωτούλη-Καραπατάκη, Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός

doi: [10.12681/afiinmec.39827](https://doi.org/10.12681/afiinmec.39827)

To cite this article:

Αρκουμάνης Γ., Καλύβα Α., Πρωτούλη-Καραπατάκη Σ., & Σοφός Α. (Λοΐζος). (2025). Το Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ 'Εκεί που ανθίζουν και τ' αγκάθια' ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την κατανόηση του φαινομένου της συμπερίληψης στην εκπαίδευση. *Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]*, 6(2). <https://doi.org/10.12681/afiinmec.39827>

Το Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ 'Εκεί που ανθίζουν και τ' αγκάθια' ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την κατανόηση του φαινομένου της συμπερίληψης στην εκπαίδευση

Αρκουμάνης Γρηγόριος

Μεταπτυχιακός φοιτητής

ΕΚΠΑ & Πανεπιστήμιο Αιγαίου

grigorisark@primedu.uoa.gr

Καλύβα Άρτεμις

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

ΕΚΠΑ & Πανεπιστήμιο Αιγαίου

artemiskaly@primedu.uoa.gr

Πρωτούλη-Καραπατάκη

Σοφία

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

ΕΚΠΑ & Πανεπιστήμιο Αιγαίου

sofiapr@primedu.uoa.gr

Σοφός Αλιβίζος

Καθηγητής

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

lsfos@aegean.gr

Abstract

The documentary "Where Even the Thorns Bloom" focuses on the educational structure and opportunities provided by the school within the Special Juvenile Detention Center of Avlona (EKKNA). Through narration and statistical data, it highlights the impact of education on young inmates, offering them a second chance for personal growth and social reintegration. The school serves as a means of boosting self-esteem and provides significant knowledge and skills, while the teachers offer emotional and psychological support to the students. The film emphasizes the role of education in reducing prejudice and social stigmatization, encouraging positive choices in the lives of these youth. The documentary also covers significant educational activities such as the newspaper and TV channel managed by the inmates themselves, while exploring both the challenges and opportunities presented by the educational process. Overall, it underscores the importance of education for social integration and for preventing juvenile delinquency.

Keywords:

Juvenile delinquency, Prison education, Reintegration, Social inclusion, EKKNA Avlona

Περίληψη

Το ντοκιμαντέρ "Εκεί που ανθίζουν και τα αγκάθια" ασχολείται με την εκπαιδευτική λειτουργία και τις προοπτικές του σχολείου στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα (ΕΚΚΝΑ). Μέσα από αφηγήσεις και στατιστικά στοιχεία, αναδεικνύει την επίδραση της εκπαίδευσης στους ανήλικους κρατούμενους, προσφέροντας τους μια δεύτερη ευκαιρία για προσωπική ανάπτυξη και κοινωνική επανένταξη. Το σχολείο λειτουργεί ως μέσο ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης και

προσφέρει σημαντικές γνώσεις και δεξιότητες, ενώ οι δάσκαλοι υποστηρίζουν συναισθηματικά και ψυχολογικά τους μαθητές. Παρουσιάζεται η συμβολή της εκπαίδευσης στη μείωση της προκατάληψης και του κοινωνικού στιγματισμού, ενθαρρύνοντας θετικές επιλογές στη ζωή των νέων. Στο ντοκιμαντέρ, περιγράφονται επίσης σημαντικές εκπαιδευτικές δράσεις, όπως η εφημερίδα και το κανάλι που διαχειρίζονται οι ίδιοι οι κρατούμενοι, ενώ προβάλλονται οι προκλήσεις και οι δυνατότητες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Συνολικά, αναδεικνύεται η σημασία της εκπαίδευσης για την κοινωνική ενσωμάτωση και την αποτροπή της νεανικής παραβατικότητας.

Λέξεις Κλειδιά: Ανήλικη παραβατικότητα, Εκπαίδευση φυλακών, Επανάταξη, Κοινωνική ενσωμάτωση, ΕΚΚΝΑ Αυλώνα

1. Θεωρητική προσέγγιση του θέματος

Το Σχολείο των Φυλακών Ανηλίκων Αυλώνας: Μια Δεύτερη Ευκαιρία για τους Νέους

Το σχολείο των φυλακών ανηλίκων Αυλώνας αποτελεί μια ιδιαίτερη και σημαντική εκπαιδευτική δομή μέσα στο σωφρονιστικό σύστημα της Ελλάδας (Ασπρογέρακας, 2015). Σε έναν κόσμο όπου οι ευκαιρίες είναι περιορισμένες και οι προοπτικές θολές, αυτό το σχολείο προσφέρει στους νέους κρατούμενους μια δεύτερη ευκαιρία για μόρφωση, ανάπτυξη και επανάταξη στην κοινωνία (Αλεξανδρή, 2017).

Η κεντρική έννοια του εν λόγω ντοκιμαντέρ είναι η μεταμόρφωση μέσω της εκπαίδευσης (Σοφός & Γιασιράνης, 2022). Σε ένα περιβάλλον όπου η ελπίδα συχνά απουσιάζει, η εκπαίδευση αναδεικνύεται ως το φως στον σκοτεινό δρόμο των νέων αυτών ανθρώπων (Καλοκαιρινού, 2020). Η γνώση και η μόρφωση δεν είναι απλά εργαλεία για την απόκτηση δεξιοτήτων, αλλά και για την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης (Μπεχράκη, 2018).

Το σχολείο αυτό δεν είναι απλώς ένας χώρος μάθησης. Είναι ένα καταφύγιο για τους ανήλικους κρατούμενους, όπου μπορούν να ξεφύγουν για λίγο από την καθημερινότητα της φυλακής και να εστιάσουν στο μέλλον τους (Σαμπατακάκης, 2018). Οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτικοί παίζουν έναν κρίσιμο ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, προσφέροντας όχι μόνο γνώσεις, αλλά και ψυχολογική υποστήριξη και καθοδήγηση (Μαυρίδου, 2021). Με τον τρόπο αυτό, γίνονται μέντορες και πρότυπα για τους μαθητές τους (Δίκτυο Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, 2022).

Η εκπαίδευση στις φυλακές ανηλίκων Αυλώνας περιλαμβάνει τόσο τη γενική εκπαίδευση όσο και την επαγγελματική κατάρτιση (Υπουργείο Παιδείας, 2023). Μαθήματα όπως τα μαθηματικά, η γλώσσα, η ιστορία και οι φυσικές επιστήμες παρέχουν μια ολοκληρωμένη βάση γνώσεων, ενώ παράλληλα διδάσκονται και επαγγελματικές δεξιότητες που μπορούν να τους βοηθήσουν να βρουν εργασία μετά την αποφυλάκιση (Σπηλιόπουλος, 2019).

Μέσα από την συνέντευξη με το διευθυντή του σχολείου των φυλακών και παρουσιάζοντας σημαντικά στατιστικά στοιχεία για την ανήλικη παραβατικότητα στην Ελλάδα (Νίκλαν, 2021), το ντοκιμαντέρ αναδεικνύει τις προσωπικές ιστορίες αυτών των νέων (Χριστοπούλου, 2021).

Πολλοί από αυτούς έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες και έχουν μεγαλώσει σε δύσκολες συνθήκες (Τριανταφύλλου, 2022). Η εκπαίδευση τους δίνει την ευκαιρία να ανακαλύψουν νέα ενδιαφέροντα και να αναπτύξουν νέες δεξιότητες, που θα τους βοηθήσουν να χτίσουν ένα καλύτερο μέλλον (Κουκλάδα, 2021).

Η διαδικασία αυτή δεν είναι εύκολη και συχνά συνοδεύεται από προκλήσεις και απογοητεύσεις (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2020). Όμως, για πολλούς από αυτούς τους νέους, το σχολείο είναι ο τόπος όπου αρχίζουν να ονειρεύονται ξανά και να πιστεύουν στις δυνατότητές τους (Αλεξανδρή, 2017). Η υποστήριξη της κοινωνίας και των κρατικών φορέων είναι απαραίτητη για να συνεχίσει να λειτουργεί αυτό το σχολείο και να προσφέρει τις πολύτιμες υπηρεσίες του (Μαυρίδου, 2021).

Το ντοκιμαντέρ δεν εστιάζει μόνο στα προβλήματα και τις δυσκολίες, αλλά κυρίως στις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που δημιουργούνται μέσω της εκπαίδευσης (Σοφός & Γιασιράνης, 2022). Οι ιστορίες των μαθητών είναι η απόδειξη ότι η αλλαγή είναι δυνατή και ότι η εκπαίδευση μπορεί πραγματικά να μεταμορφώσει ζωές (Καλοκαιρινού, 2020).

Συμπερασματικά, το σχολείο των φυλακών ανηλίκων Αυλώνας αποτελεί έναν φάρο ελπίδας για τους νέους που βρίσκονται σε δύσκολες καταστάσεις (Ασπρογέρακας, 2015). Προσφέροντάς τους την ευκαιρία να μορφωθούν και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, αυτό το σχολείο τους δίνει την ευκαιρία να ξαναχτίσουν τις ζωές τους και να επανενταχθούν στην κοινωνία ως ενεργοί και παραγωγικοί πολίτες (Δίκτυο Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, 2022).

Ανήλικη Παραβατικότητα στην Ελλάδα: Στατιστική Ανάλυση και Κοινωνικές Προεκτάσεις

Η ανήλικη παραβατικότητα αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό ζήτημα στην Ελλάδα, το οποίο επηρεάζει τις οικογένειες, τα εκπαιδευτικά συστήματα και την κοινωνία γενικότερα. Οι στατιστικές που αφορούν την παραβατικότητα των ανηλίκων παρέχουν μια σαφή εικόνα του προβλήματος και αναδεικνύουν τις κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις του (Νίκλαν, 2021). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας για την παραβατικότητα των ανηλίκων στην Ελλάδα το 2023, συνολικά 10.776 ανήλικοι προέβησαν σε παράνομες πράξεις, με το 26% να ξεκινάει από 8 έως 14 ετών (Σπηλιόπουλος, 2019). Οι κυριότερες παραβάσεις ήταν κλοπές (25%) και διακίνηση ναρκωτικών (19%). Τα κορίτσια συμμετέχουν αυξητικά σε συμμορίες ανηλίκων. Οι συλλήψεις ανηλίκων το Σεπτέμβριο του 2023 έφτασαν τις 1.353. Παρά την αυξανόμενη παραβατικότητα, η σκληρή εγκληματικότητα παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με άλλες χώρες (Νίκλαν, 2021).

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), τα ποσοστά ανήλικης παραβατικότητας παρουσιάζουν ανησυχητική αύξηση τα τελευταία χρόνια (Νίκλαν, 2021). Συγκεκριμένα, το 2022 καταγράφηκαν πάνω από 4.500 περιστατικά παραβατικής συμπεριφοράς ανηλίκων, με τους αριθμούς να δείχνουν αυξητική τάση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (Χριστοπούλου, 2021). Τα περισσότερα περιστατικά αφορούν μικροκλοπές, βανδαλισμούς και χρήσεις ουσιών, ενώ αυξάνεται και η συμμετοχή των ανηλίκων σε πιο σοβαρά εγκλήματα, όπως ληστείες και επιθέσεις (Νίκλαν, 2021).

Ένα από τα βασικά ευρήματα της έρευνας είναι ότι η πλειοψηφία των ανηλίκων που εμπλέκονται σε παραβατικές συμπεριφορές προέρχονται από χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα (Μπεχράκη, 2018). Οι οικονομικές δυσκολίες και η ανεργία των γονέων φαίνεται να επηρεάζουν αρνητικά την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, οδηγώντας τα σε παραβατικές συμπεριφορές ως μέσο αντιμετώπισης των προσωπικών και οικογενειακών προβλημάτων (Ασπρογέρακας, 2015).

Η ανάλυση των στοιχείων δείχνει επίσης ότι η πλειονότητα των ανηλίκων δρα παραβατικά σε ομάδες (Τριανταφύλλου, 2022). Η συμμετοχή σε συμμορίες και η επιρροή από συνομηλίκους αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες στην παραβατική συμπεριφορά (Μπεχράκη, 2018). Οι ανήλικοι συχνά εμπλέκονται σε δραστηριότητες που ενισχύουν την αίσθηση του ανήκειν και της αναγνώρισης από την ομάδα, παρά την επικινδυνότητα αυτών των πράξεων (Χριστοπούλου, 2021).

Η γεωγραφική κατανομή της ανήλικης παραβατικότητας αποκαλύπτει σημαντικές διαφορές μεταξύ των αστικών και αγροτικών περιοχών (Νίκλαν, 2021). Τα αστικά κέντρα, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, καταγράφουν τα υψηλότερα ποσοστά παραβατικότητας, γεγονός που συνδέεται με την πυκνότητα του πληθυσμού, την ανεργία και τις κοινωνικές ανισότητες (Σπηλιόπουλος, 2019). Στις αγροτικές περιοχές, η ανήλικη παραβατικότητα είναι λιγότερο συχνή, αλλά τα περιστατικά που καταγράφονται είναι συχνά πιο βίαια και σοβαρά (Νίκλαν, 2021).

Η ηλικία και το φύλο των ανήλικων παραβατών είναι επίσης παράγοντες που εξετάζονται στις στατιστικές αναλύσεις (Χριστοπούλου, 2021). Τα αγόρια αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των παραβατών, με τα περιστατικά παραβατικότητας να κορυφώνονται στην ηλικία των 15-17 ετών (Νίκλαν, 2021). Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αυξητική τάση και στην παραβατικότητα των κοριτσιών, γεγονός που απαιτεί περαιτέρω έρευνα και κατανόηση (Χριστοπούλου, 2021).

Οι στατιστικές της ανήλικης παραβατικότητας στην Ελλάδα αναδεικνύουν την ανάγκη για ενίσχυση των προληπτικών μέτρων και των κοινωνικών πολιτικών που στοχεύουν στη στήριξη των οικογενειών και την εκπαίδευση των νέων (Αλεξανδρή, 2017). Προγράμματα πρόληψης που περιλαμβάνουν την ψυχοκοινωνική υποστήριξη, την ενίσχυση της σχολικής εκπαίδευσης και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των ποσοστών παραβατικότητας (Μαυρίδου, 2021).

Συμπερασματικά, η ανήλικη παραβατικότητα στην Ελλάδα αποτελεί ένα πολύπλοκο και πολυδιάστατο ζήτημα που απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από την πολιτεία, τους κοινωνικούς φορείς και την εκπαιδευτική κοινότητα (Ασπρογέρακας, 2015). Η κατανόηση των στατιστικών δεδομένων και η ανάληψη στοχευμένων δράσεων μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο ασφαλή και δίκαιη κοινωνία για όλους (Δίκτυο Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, 2022).

2. Είδος μιντιακού προϊόντος

Το μιντιακό προϊόν “Εκεί που ανθίζουν και τα αγκάθια” ανήκει στο κινηματογραφικό είδος “ντοκιμαντέρ”. Με άλλα λόγια, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κινηματογράφος που βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα, αποφεύγοντας να χρησιμοποιεί παραδοσιακά στοιχεία

μυθοπλασίας, όπως κοστούμια ή σκηνικά (Σοφός & Γιασιράνης, 2022). Στην προκειμένη περίπτωση η πραγματικότητα που παρουσιάζεται στηρίζεται σε εστιασμένα ερευνητικά δεδομένα και έχει ως στόχο να αναδείξει αλήθειες και νοήματα που αφορούν το ΕΚΚΝΑ. Απώτερος σκοπός του εν λόγω ντοκιμαντέρ είναι η ενεργός αλληλεπίδραση του θεατή και η γνωστική εμπλοκή του με το ζήτημα που πραγματεύεται.

Σύμφωνα με τα παραπάνω και με βάση τη δομή και το περιεχόμενό του αποτελεί ένα επιμορφωτικό ντοκιμαντέρ. Στόχος του είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και τελικά να παρέχει γνώσεις στους θεατές σε σχέση με τις εκπαιδευτικές συνθήκες που επικρατούν στο κατάστημα κράτησης νέων Αυλώνα. Ο σκοπός του επιμορφωτικού ντοκιμαντέρ γίνεται ξεκάθαρος μέσα από την αφήγηση, την περιγραφή και τα στοιχεία που παραθέτει ο καταρτισμένος στο αντικείμενο αφηγητής.

3. Δόμηση ντοκιμαντέρ και τεχντροπία

Για αυτό το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ επιλέχθηκε ο αφηγηματικός τρόπος δόμησης, καθώς είναι ο πιο διαδεδομένος. Θεωρήθηκε καταλληλότερος τρόπος δόμησης ο διερευνητικός και αφηγηματικός με σπειροειδή ανάπτυξη καθώς αυτή η μορφή είναι καταλληλότερη για την παρουσίαση ενός κοινωνικού φαινομένου όπως είναι η ανήλικη παραβατικότητα που προβάλλει το ντοκιμαντέρ. Η δομή που ακολουθήθηκε είναι η εξής:

- *Εισαγωγή:* Η ταινία ξεκινά με τίτλους αρχής και φωτογραφίες που εισάγουν στο θέμα τον θεατή με μουσικό χαλί που συνάδει με το θέμα του ντοκιμαντέρ και βοηθά στην ομαλή μετάβαση στα στατιστικά στοιχεία που ακολουθούν. Τα βίντεο αυτά παρουσιάζονται με fade in/fade out και παύσεις που δίνουν στο θεατή την δυνατότητα να επεξεργαστεί τις πληροφορίες που παρουσιάζονται.
- *Διατύπωση μιας βασικής θέσης που χρήζει διερεύνησης:* Στην συνέχεια του ντοκιμαντέρ παρουσιάζεται ο Διευθυντής του σχολείου του ΕΚΚΝΑ όπου παρουσιάζει το σχολείο και τα δεδομένα της παραβατικότητας.
- *Διατύπωση ερώτησης που απορρέει από τα παραπάνω:* Στην συνέχεια διατυπώνεται το ερώτημα ‘Ποιοι είναι οι μαθητές του σχολείου και ποια ήταν πριν η σχέση τους με αυτό;’, όπου απαντάται στην συνέχεια του ντοκιμαντέρ.
- *Διαφορετικές διαστάσεις του ζητήματος:* Στο ντοκιμαντέρ παρουσιάζονται, στην συνέχεια, πλευρές και δράσεις του σχολείου που συντελούν στην επανένταξη και συμπερίληψη των μαθητών.
- *Σύνοψη:* Σε τελικό στάδιο, μετά την ανάλυση του θέματος γίνεται μια σύνοψη με τελικά συμπεράσματα. Το ντοκιμαντέρ κλείνει με ένα απόφθεγμα και μουσική επένδυση που δίνουν στον θεατή την ευκαιρία για περαιτέρω προβληματισμό πάνω στο θέμα.

Το παράδειγμα στο οποίο προσανατολιστήκαμε για την δημιουργία του βίντεο είναι το ντοκιμαντέρ με τίτλο “[Το σχολείο](#)” της Μαριάννας Οικονόμου το οποίο πραγματεύεται σημαντικά θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Βρήκαμε κοινό τόπο το κοινωνικό θέμα του ντοκιμαντέρ καθώς το ντοκιμαντέρ το οποίο θέλαμε να δημιουργήσουμε έχει ένα επίκαιρο θέμα,

την ανήλικη παραβατικότητα, όπως επίσης και πως συντελεί το σχολείο των φυλακών στην αποτροπή τέτοιων φαινομένων μέσα από τα μάτια ενός εκπαιδευτικού και διευθυντή του σχολείου των φυλακών. Χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές όπως το fade in/fade out και παύσεις με μαύρο φόντο σαν γέφυρες ανάμεσα στις σκηνές που βοηθούν τον θεατή στην επεξεργασία των πληροφοριών.

Συνοψίζοντας, το ντοκιμαντέρ ‘Εκεί που ανθίζουν και τ’ αγκάθια’ μετά από την μελέτη του θεωρητικού πλαισίου δημιουργήθηκε με αφηγηματικό τρόπο για να επιτελέσει τον σκοπό του που είναι να χρησιμοποιηθεί σαν εκπαιδευτικό εργαλείο στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σχεδιασμός και δημιουργία βίντεο

Το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ “Εκεί που ανθίζουν και τ’ αγκάθια” εξετάζει τις συνθήκες εκπαίδευσης στα καταστήματα κράτησης νέων, εστιάζοντας στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων (ΕΚΚΝ) Αυλώνα. Παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με την ιστορία και τη λειτουργία του ΕΚΚΝΑ, τα κύρια προγράμματα που εφαρμόζονται και την επίδραση της ύπαρξης ενός τέτοιου σχολείου εντός των φυλακών. Το ντοκιμαντέρ αναδεικνύει διάφορες πτυχές της εκπαίδευσης στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα, όπως τη σχέση των μαθητών με το σχολικό περιβάλλον, την ψυχολογική και συναισθηματική επίδραση που δέχονται οι ανήλικοι κρατούμενοι από τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και τα προγράμματα και τον χαρακτήρα του εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης στην προσωπική ανάπτυξη των νέων και την ομαλή ένταξη τους στην κοινωνία, υπογραμμίζεται η σημασία της εκπαίδευσης στην κοινωνικοποίηση και εξέλιξη του ατόμου σε συναισθηματικό, διαπροσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Βασικές θεματικές, όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν:

- Ανάδειξη του χαρακτήρα και του σκοπού του σχολείου.
- Πληροφορίες σχετικά με το προφίλ των μαθητών.
- Σημαντικές εκπαιδευτικές δράσεις (εφημερίδα και κανάλι).
- Ελπίδες και στόχοι για το μέλλον.

4. Μαθησιακό αντικείμενο

Η επιλογή του θέματος της ανήλικης παραβατικότητας για το ντοκιμαντέρ μας είναι ιδιαίτερα σημαντική και επίκαιρη, καθώς τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας για το 2023 καταδεικνύουν μια αυξητική τάση σε παράνομες πράξεις από ανήλικους. Με πάνω από 10.776 περιστατικά, εκ των οποίων το 26% αφορά παιδιά ηλικίας 8 έως 14 ετών, καθίσταται σαφές ότι το φαινόμενο αυτό αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό ζήτημα.

Η ανάλυση των δεδομένων δείχνει ότι οι κυριότερες παραβάσεις περιλαμβάνουν κλοπές (25%) και διακίνηση ναρκωτικών (19%), ενώ η συμμετοχή των κοριτσιών σε συμμορίες

ανηλικών παρουσιάζει αυξητική τάση. Επιπλέον, οι συλλήψεις ανηλικών τον Σεπτέμβριο του 2023 έφτασαν τις 1.353, υποδεικνύοντας την κρισιμότητα της κατάστασης. Παρά το γεγονός ότι η σκληρή εγκληματικότητα παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με άλλες χώρες, η ανησυχία για την εξέλιξη του φαινομένου είναι μεγάλη.

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος βασίζεται σε διάφορους λόγους. Καταρχάς, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που προκαλεί η ανήλικη παραβατικότητα έγκειται στη σύνθετη φύση του φαινομένου και τις πολυδιάστατες επιπτώσεις του. Η κοινωνία καλείται να αντιμετωπίσει όχι μόνο τις άμεσες συνέπειες της παραβατικότητας, αλλά και τις βαθύτερες αιτίες που την προκαλούν, όπως οι οικονομικές δυσκολίες, η ανεργία των γονέων, η ψυχολογική πίεση και η έλλειψη υποστήριξης.

Επιπλέον, η επαγγελματική εμπειρία στον τομέα της κοινωνικής εργασίας, της εκπαίδευσης ή της εγκληματολογίας μπορεί να ενισχύσει την επιλογή αυτού του θέματος. Οι επαγγελματίες που εργάζονται με νέους αντιλαμβάνονται την κρισιμότητα της πρόληψης και της παρέμβασης σε πρώιμο στάδιο, καθώς και τη σημασία της υποστήριξης των οικογενειών και της ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το ντοκιμαντέρ μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες και προτάσεις για την αντιμετώπιση της ανήλικης παραβατικότητας.

Το θέμα αυτό είναι επίσης σημαντικό για την κοινωνία, καθώς η παραβατικότητα των ανηλικών επηρεάζει το μέλλον της κοινότητας. Η κατανόηση των αιτιών και των επιπτώσεων της παραβατικότητας μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης. Οι προσπάθειες για τη μείωση της ανήλικης παραβατικότητας δεν περιορίζονται μόνο στην τιμωρία, αλλά περιλαμβάνουν την υποστήριξη, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη των νέων.

Τέλος, η προσωπική δέσμευση για την προστασία των παιδιών και των νέων είναι ένας ακόμη λόγος για την επιλογή αυτού του θέματος. Η ανήλικη παραβατικότητα δεν είναι απλά ένα στατιστικό στοιχείο, αλλά μια πραγματικότητα που επηρεάζει ζωές και οικογένειες. Το ντοκιμαντέρ φιλοδοξεί να δώσει φωνή στους νέους που εμπλέκονται σε παραβατικές συμπεριφορές και να αναδείξει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για την αλλαγή.

Συνοψίζοντας, η επιλογή του θέματος της ανήλικης παραβατικότητας για το ντοκιμαντέρ είναι άκρως σχετική και απαραίτητη. Τα στατιστικά στοιχεία υπογραμμίζουν την ανάγκη για άμεση δράση και ευαισθητοποίηση, ενώ η προσωπική και επαγγελματική εμπειρία προσφέρει μια βαθύτερη κατανόηση του φαινομένου και των δυνατοτήτων αντιμετώπισής του. Με την προβολή του ντοκιμαντέρ, ελπίζουμε να συμβάλλουμε στη δημιουργία μιας πιο ενημερωμένης και ευαισθητοποιημένης κοινωνίας, που θα εργάζεται συλλογικά για τη μείωση της ανήλικης παραβατικότητας και την υποστήριξη των νέων.

5. Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός

Το ντοκιμαντέρ αναπτύχθηκε με στόχο να προβληθεί από μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο, λύκειο). Η παρακολούθηση του βίντεο καθώς και η εκπόνηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται παρακάτω, μπορούν να επιτευχθούν δια ζώσης είτε διαδικτυακά .

Μετά τα παραπάνω, οι μαθητές αναμένεται αναπτύξουν αξίες όπως:

1. Ενσυναίσθηση και κατανόηση των προκλήσεων των ανήλικων κρατουμένων, μειώνοντας προκαταλήψεις και στερεότυπα.
2. Κατανόηση της εκπαίδευσης ως μέσο για μια νέα αρχή και δεύτερη ευκαιρία στη ζωή.
3. Υποστήριξη για προγράμματα επανένταξης και μείωση του κοινωνικού στιγματισμού.
4. Σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
5. Ενεργή συμμετοχή στην κοινωνία μέσω εθελοντισμού και υποστήριξης πρωτοβουλιών για την επανένταξη των ανήλικων παραβατών.
6. Πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας μέσω ευαισθητοποίησης και προώθησης θετικών επιλογών.

Συνολικά, έχουν διαμορφωθεί 8 εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την επίτευξη των παραπάνω στόχων. Συγκεκριμένα, κατανέμονται ως εξής:

- Δραστηριότητες οπτικοακουστικής παιδείας (τρεις)
- Δραστηριότητες ανάπτυξης συναισθημάτων (δύο)
- Δραστηριότητα γνωστικού περιεχομένου (μία)
- Δραστηριότητες επιπλέον γνωστικού περιεχομένου (δύο)

Παρακάτω ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των δραστηριοτήτων αυτών οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν είτε δια ζώσης είτε διαδικτυακά.

Δραστηριότητα	Διάσταση	Κατηγορία δραστ/τας	Διδακτική λειτουργία	Επίπεδο στόχου	Διάρκεια (λεπτά)	Σκηνές	Μαθησιακό αποτέλεσμα
1η Δραστηριότητα: "Το αύριο"	Νεανική παραβατικότητα - Επανάταξη	Οπτικοακουστική παιδεία	Επέκταση	Εφαρμογή - Δημιουργία	45'	Ολόκληρο το βίντεο	Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και επιχειρηματολογίας, δημιουργία προβλέψεων σε σχέση με τη νεανική παραβατικότητα, αναγνώριση σχέσης συνέπειας και αποτελέσματος.
2η Δραστηριότητα "Γινόμαστε συνδημουργοί"	Εκπαίδευση στις φυλακές ανηλίκων	Οπτικοακουστική παιδεία	Γνωστική επεξεργασία - Επέκταση	Παρατήρηση - Εφαρμογή - Δημιουργία	90'	5:40 - 6:29'	Παραγωγή γραπτού λόγου, καλλιτεχνική έκφραση, συνεργασία.
3η Δραστηριότητα "Το σχολείο της καρδιάς μας"	Εκπαίδευση στις φυλακές ανηλίκων	Οπτικοακουστική παιδεία	Γνωστική επεξεργασία - Επέκταση	Δημιουργία- Εφαρμογή	225'	Ολο το βίντεο	Συλλογή και οργάνωση πληροφοριών, παραγωγή υλικού
4η Δραστηριότητα "Προσπαθώντας ΜΑΖΙ"	Νεανική παραβατικότητα και επανάταξη	Ανάπτυξη συναισθημάτων	Γνωστική επεξεργασία, εμπέδωση, επέκταση	Δημιουργία, εφαρμογή	135'	Ολο το βίντεο	Συλλογή και οργάνωση πληροφοριών, δημιουργική έκφραση
5η Δραστηριότητα "Ανάμεσα σε"	Νεανική Παραβατικότητα	Ανάπτυξη συναισθημάτων	Εμπέδωση- Ευαισθητοποίηση - Επέκταση	Δημιουργία Εφαρμογή	45'	ολο το βίντεο	Επιχειρηματολογία, ανάπτυξη θέματος

δύο δρόμους”							
6η Δραστηριότητα “Τα Καταστήματα Κράτησης Νέων στην Ελλάδα”	Καταστήματα Κράτησης Νέων	Γνωστικό περιεχόμενο	Εμπέδωση - Ευαισθητοποίηση	Δημιουργία - Εμπέδωση	45’	Ολοκληρωτο βίντεο	Σύγκριση, δημιουργία διαγράμματος
7η Δραστηριότητα “Αλληλο-γράφουμε”	Εκπαίδευση	Επιπλέον Γνωστικό Περιεχόμενο	Εμπέδωση - επέκταση	Δημιουργία	45’	Ολοκληρωτο βίντεο	Ανταλλαγή απόψεων, κοινωνικοποίηση, επικοινωνία
8η Δραστηριότητα “Επίσκεψη στο ΕΚΚΝ Αυλώνα”	Εκπαίδευση - Καταστήματα Κράτησης Νέων	Επιπλέον Γνωστικό Περιεχόμενο	Επέκταση - Εμπέδωση	Κατανόηση	Μία εκπαιδευτική μέρα	Ολοκληρωτο βίντεο	Βιωματική Μάθηση

Πίνακας 1. Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες

6. Ενδεικτικές δραστηριότητες

1η Δραστηριότητα: Μελέτη περίπτωσης - Δραματοποίηση

“Το αύριο”

Οι μαθητές, εφόσον έχουν παρακολουθήσει το ντοκιμαντέρ, χωρίζονται σε ολιγομελή ομάδες και μελετούν το κείμενο που παρατίθεται παρακάτω ως “Η ιστορία του Γιάννη”. Ο Γιάννης είναι ένας ανήλικος κρατούμενος που μόλις αποφυλακίστηκε. Θα πρέπει να καταγράψουν το πιθανό μέλλον του Γιάννη προβάλλοντας επιχειρήματα και έπειτα να το παρουσιάσουν ως θεατρικό στην ολομέλεια της τάξης. Εάν το μάθημα είναι διαδικτυακό προβλέπεται να χωριστούν σε μικρότερες ομάδες διαδικτυακά και να διηγηθούν την ιστορία μέσα από διαλόγους.

Στόχος της εν λόγω δραστηριότητας είναι να οι μαθητές να αναπτύξουν ενσυναίσθηση και να κατανοήσουν τις προκλήσεις των ανήλικων κρατουμένων απορρίπτοντας παράλληλα προκαταλήψεις και στερεότυπα.

Τίτλος	<i>“Το αύριο”</i>
Διάσταση/ έννοια	Νεανική παραβατικότητα - Επανένταξη
Κατηγορία Δραστηριότητας	Οπτικοακουστικής Παιδείας

Διδακτική Λειτουργία	Επέκταση
Επίπεδο στόχου	Εφαρμογή - Δημιουργία
Χρόνος Υλοποίησης	45'
Επεξήγηση πλάνου	Μετά τη θέαση όλου του βίντεο
Περιγραφή σκοπού	Ανάπτυξη ενσυναίσθησης και κατανόηση προκλήσεων με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι ανήλικοι κρατούμενοι
Περιγραφή δραστηριότητας	Οι μαθητές καλούνται να μελετήσουν το φύλλο εργασίας, να καταγράψουν σε συνέχεια της ιστορίας το πιθανό μέλλον του ανήλικου κρατούμενου που μόλις αποφυλακίστηκε κι έπειτα να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης (μέσω διαλόγου ή δραματοποίησης).
Μαθησιακό Αποτέλεσμα	Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και επιχειρηματολογίας, δημιουργία προβλέψεων σε σχέση με τη νεανική παραβατικότητα, αναγνώριση σχέσης συνέπειας και αποτελέσματος.

Φύλλο Εργασίας

Η ιστορία του Γιάννου

Με ρίξε Γιάννη είμαι το νέμετρο σουδές χαμζένος αυστρίας ζω σον Αθήνα από σταν γεμθόμια, δηλαδή τα τελευαία 16 χρόνια. Γιατί δεν ήμουν μαζός μαθός και στο σχολείο ωχιά ερχόμουν σε ώμωραση με τους αμφεμαθός μου Δει ζευαυία ούατα ερω τους μαυαδός Γρήτες φορές ο άφτα με κωρδύουν για τα φθαρήμια μου ροζα τα σούα έχω ανουαίει από τα μεγαλύτερα αδέρφα μου Οι γουός μου δαίρεται ροφές κρε για να μας μεγαλύτεροι για από και δεν πόνερα να τους ζήτω μαζά τράβηματα.

Πήρα μία μία αυστρία να ανόζω τη κούα από αμφεμαθό και να πάρω από μία κούα κρωαυαί το απουίμετα (χρήματα, φημτό και τα κρωαυαία κούαμύου του) ήζαμα ότι δεν έχω ανουαίμια κρωαυαίματα και κούαμα σε δε θα δωω μαζάτη οφμαία. Για μαυή μου τούε κούαο από τα άφτα ραυιά με ελλε και τα άνε ότι αν διεδηθεί ή αυστρία του άφτου ραυιάού θύμωκε ροζό και δούδύμουν των μαυων μου κρωαυαίω ενόδεωω άφτηες γουέω αυστρίαε τη μεταγγραφή μου σε ένα άφτο κρωαυαί μαυαρά από το σούα.

Τα ραυιά του άφτου κρωαυαί με απουίμεταωαν αν κρωαυαί Σουαμα σε δεν μπορω να τους αφτήζω τη ρωμη σταν άρχισα να με ματηραίνω για μαυρακτόός για τις σούαε δεν ενδοήμουν ερω ήφμεω ανερμαίέωες, πόνερα να τους δωω ένα μαθόμα.

Ξαύναμα να κρωαυαί α' αθήνα και αν κούαος με ματηραίνε τον χρωαυαί.

Κάποια τα τράβηματα έρωαν ενω σφαρά και ματίζηα στο Κατάσθημα Κρωαυαίωσ κούων Αθήνα. Σταν ένα κρωαυαί, ματά τον σούαον κούαίμα την ρωμη κρωαυαίωσ μου, μαυαί κρωαυαί ραυιά του ένωθων μαυαίωσ όνωσ κρωαυαίωσ από αυτός, ο Αφμάτ με ρωαυαίμωε να ανουαίωμε το κρωαυαί μία σε κρωαυαίω. Σταν αρχή κούαμα ρωσ δεν είμαι μαζός. Γιατί δε έχω μαζή κούαση με τα τράβηματα Αμυαίλμα όμωσ το κρωαυαί μου σε κρωαυαί και έρω ανουαίμωε της κρωαυαίωσ κρωαυαίωσ. Γρήων έχω μαυαίωε τον κούαίμωε όμωσ των ραυιάων και ζουάμωε του κούαίμωε θα κρωαυαί.

Ξίω ρωσ ανερμαίωρασ αν ρωαί μου γεμθόμια θα είμαι "ο κρωαυαίωσ του ανερμαίωρασ" και τα ζήτωα κρωαυαίωσ των κρωαυαί μου δε θα είναι αρυαί για να ματρωαίμωε κούαον άφτου.

Σήμερα είωμ η τελευαία μου μία σε κατάρθημα κρωαυαίωσ και κρωαυαί όφτε τις αούέωεσ μου και κούαος από τις αουίέεσ του ζήμα τον τελευαίο από κρωαυαί.

2η Δραστηριότητα: Συγγραφή εφημερίδας

“Γινόμαστε συνδημιουργοί”

Οι μαθητές μελετούν προσεκτικά τις εφημερίδες “Προσπαθώντας για το αύριο” των μαθητών - κρατούμενων του Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων Αυλώνα (υπάρχουν διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://gym-par-avlon.att.sch.gr/>). Έπειτα, συγγράφουν οι ίδιοι ένα άρθρο και δημιουργούν μία ζωγραφιά που θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στο επόμενο τεύχος της εφημερίδας και το αποστέλλουν στη διεύθυνση του ΕΚΚΝΑ.

Στόχος είναι η δημιουργική έκφραση των μαθητών, η δημιουργία κειμενικού είδους (άρθρο) και η συνεργασία για την παραγωγή συλλογικού έργου.

Τίτλος	“Γινόμαστε συνδημιουργοί”
Διάσταση/ έννοια	Εκπαίδευση στις φυλακές ανηλίκων
Κατηγορία Δραστηριότητας	Οπτικοακουστικής Παιδείας
Διδακτική Λειτουργία	Γνωστική επεξεργασία - Επέκταση
Επίπεδο στόχου	Παρατήρηση - Εφαρμογή - Δημιουργία
Χρόνος Υλοποίησης	90’
Επεξήγηση πλάνου	5:40 - 6:29 όπου γίνεται αναφορά στην εφημερίδα του ΕΚΚΝΑ “Προσπαθώντας για το αύριο”
Περιγραφή σκοπού	Δημιουργική έκφραση των μαθητών, δημιουργία κειμενικού είδους (άρθρο) και η συνεργασία για την παραγωγή συλλογικού έργου.
Περιγραφή δραστηριότητας	Αφού μελετήσουν την εφημερίδα “Προσπαθώντας για το αύριο” των νέων κρατουμένων Αυλώνα θα παράξουν ομαδικά ένα άρθρο και μία ζωγραφιά με σκοπό να συμπεριληφθούν στο επόμενο τεύχος της εφημερίδας.
Μαθησιακό Αποτέλεσμα	Παραγωγή γραπτού λόγου, καλλιτεχνική έκφραση, συνεργασία

4η Δραστηριότητα: Οργάνωση εκστρατείας ευαισθητοποίησης

“Προσπαθώντας ΜΑΖΙ”

Οι μαθητές θα χωριστούν σε μικρότερες ομάδες και θα αποσπάσουν πληροφορίες από τους οικείους τους και από μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας (ενδεικτικές ερωτήσεις παρουσιάζονται παρακάτω). Με βάση τα στοιχεία που έχουν συλλέξει, τις γνώσεις τους από το ντοκιμαντέρ και τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο θα οργανώσουν μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης για να καταρρίψουν αναλήθειες, μύθους και στερεότυπα γύρω από το ζήτημα.

Τίτλος	“Προσπαθώντας ΜΑΖΙ”
Διάσταση/ έννοια	Νεανική παραβατικότητα και επανένταξη
Κατηγορία Δραστηριότητας	Ανάπτυξη Συναισθημάτων
Διδακτική Λειτουργία	Γνωστική επεξεργασία, εμπέδωση, επέκταση
Επίπεδο στόχου	Δημιουργία, εφαρμογή
Χρόνος Υλοποίησης	135’
Επεξήγηση πλάνου	Μετά τη θέαση όλου του ντοκιμαντέρ
Περιγραφή σκοπού	Ευαισθητοποίηση, κατάρριψη μύθων και στερεοτύπων γύρω από το ζήτημα.
Περιγραφή δραστηριότητας	Μετά την παρακολούθηση του ντοκιμαντέρ οι μαθητές οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ερωτηματολόγιο όπου θα απαντήσουν οικεία τους πρόσωπα. Ακόμη θα προετοιμάσουν μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης με βάση το υλικό που έχουν μελετήσει και συλλέξει.

Μαθησιακό Αποτέλεσμα	Συλλογή και οργάνωση πληροφοριών, δημιουργική έκφραση
-----------------------------	---

Ενδεικτικές ερωτήσεις

1. Ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι λόγοι που οδηγούν τους νέους στα καταστήματα κράτησης;
2. Τι γνωρίζετε για την ανήλικη παραβατικότητα στην Ελλάδα;
3. Ποια πιστεύετε ότι είναι οι σχέσεις των νέων αυτών με την εκπαίδευση;
4. Θεωρείται ότι τα καταστήματα κράτησης συμβάλλουν στην επανένταξη των ανήλικων παραβατών;

6η Δραστηριότητα: Εντοπισμός κοινών και διαφορών

“Τα Καταστήματα Κράτησης Νέων στην Ελλάδα”

Οι μαθητές, μετά τη θέαση του ντοκιμαντέρ, θα μελετήσουν τις εκπαιδευτικές συνθήκες που επικρατούν σε άλλα Καταστήματα Κράτησης Νέων στην Ελλάδα και θα σχεδιάσουν διάγραμμα με ομοιότητες και διαφορές.

Τίτλος	“Τα Καταστήματα Κράτησης Νέων στην Ελλάδα”
Διάσταση/ έννοια	Καταστήματα Κράτησης Νέων

Κατηγορία Δραστηριότητας	Γνωστικού Περιεχομένου
Διδακτική Λειτουργία	Εμπέδωση - Ευαισθητοποίηση
Επίπεδο στόχου	Δημιουργία - Εμπέδωση
Χρόνος Υλοποίησης	45'
Επεξήγηση πλάνου	Μετά την θέαση ολόκληρου του ντοκιμαντερ
Περιγραφή σκοπού	Σύγκριση- Εντοπισμός ομοιοτήτων διαφορών- Διεύρυνση Γνώσεων
Περιγραφή δραστηριότητας	Οι μαθητές μελετούν τις εκπαιδευτικές συνθήκες που επικρατούν σε άλλα Καταστήματα Κράτησης Νέων στην Ελλάδα και δημιουργούν διάγραμμα με ομοιότητες και διαφορές.
Μαθησιακό Αποτέλεσμα	Σύγκριση, δημιουργία διαγράμματος

7. Ενδεικτικά σχέδια εκπαιδευτικής αξιοποίησης

1η Διαδρομή Διδασκαλίας: Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Γνωστικό αντικείμενο: Εργαστήριο Δεξιοτήτων

Ενότητα: Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη

Υλικό προς αξιοποίηση:

- Το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ 'Εκεί που ανθίζουν και τ' αγκάθια'

- 1η Δραστηριότητα: Μελέτη περίπτωσης - Δραματοποίηση
‘Το αύριο’

Διδασκαλία:

1. Οι μαθητές θα παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό βίντεο
2. Συζήτηση για το περιεχόμενο του ντοκιμαντέρ
3. Θα τους δοθεί το φύλλο εργασίας
4. Θα χωριστούν σε ομάδες
5. Μελετούν το κείμενο με τις σκέψεις του Γιάννη
6. Συγγραφή της εξέλιξης της ιστορίας (την πορεία του Γιάννη)
7. Δραματοποίηση

2η Διαδρομή Διδασκαλίας: Επεξεργασία κειμένου

Γνωστικό αντικείμενο: Νεοελληνική Γλώσσα Α’ Λυκείου

Ενότητα: Παράγοντες που επηρεάζουν την νεανική συμπεριφορά

Υλικό προς αξιοποίηση:

- Όλο το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ “Εκεί που ανθίζουν και τ’ αγκάθια”
- Κείμενο 1 και Κείμενο 2 από την ηλεκτρονική διεύθυνση [“https://www.filologikos-istotopos.gr/2023/02/27/neoelliniki-glossa-logotechnia-a-lyk-9/”](https://www.filologikos-istotopos.gr/2023/02/27/neoelliniki-glossa-logotechnia-a-lyk-9/)

Διδασκαλία:

1. Παρακολούθηση βίντεο στην τάξη.
2. Ανάγνωση παραθεμάτων (Κείμενο 1 και Κείμενο 2)
3. Συζήτηση και προβληματισμός
4. Συγγραφή άρθρου ατομικά για την εφημερίδα του σχολείου (περίπου 400 λέξεις) με θέμα: α. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει ένας σύγχρονος έφηβος;, β. Πώς μπορεί ο διάλογος με τους γονείς και τους δασκάλους να βοηθήσει τον έφηβο να αντιμετωπίσει τη δύσκολη αυτή ηλικιακή περίοδο

8. Διαδικασία παραγωγής και υλοποίησης

Σε αυτό το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ έλαβε μέρος ο Διευθυντής του σχολείου του Κέντρου Κράτησης Ανηλίκων Αυλώνας, Δαμιανός Πέτρος. Στο αρχικό πλάνο ήταν να υπάρχουν συνεντεύξεις και από εκπαιδευτικό της σχολικής μονάδας του ΕΚΚΝΑ, από μαθητή και από ψυχολόγο αλλά δεν δόθηκε άδεια για την είσοδο στο ΕΚΚΝΑ από το υπουργείο Δικαιοσύνης οπότε η μοναδική συνέντευξη ήταν με τον Διευθυντή του σχολείου των φυλακών όπου συμφώνησε να πραγματοποιηθεί η συνέντευξη σε εξωτερικό χώρο.

Το εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ ήταν μια απαιτητική και χρονοβόρα διαδικασία. Χρειάστηκε μεγάλο χρονικό διάστημα έως ότου να πραγματοποιηθεί η συνέντευξη από την αρχική επικοινωνία. Δεν κατέστη εφικτή η αδειοδότηση από το αρμόδιο Υπουργείο για την είσοδο και βιντεοσκόπηση των χώρων των φυλακών, όποτε η συνέντευξη έγινε σε εξωτερικό χώρο, χρειάστηκε περίπου μια εβδομάδα να οριστικοποιηθεί το πλάνο συνέντευξης όπου και πραγματοποιήθηκε περίπου τρεις εβδομάδες μετά την αρχική επικοινωνία. Για την υλοποίηση του βίντεο χρειάστηκαν περίπου δύο εβδομάδες.

Για να δημιουργηθεί το βίντεο χρησιμοποιήθηκε πρωτογενές υλικό όπως η συνέντευξη του κυρίου Δαμιανού Πέτρου και υλικό από το ίντερνετ όπως φωτογραφίες από το ΕΚΚΝΑ και το πρόγραμμα Προσπαθώντας TV. Τα μέσα παραγωγής που χρησιμοποιήθηκαν ήταν κινητό τηλέφωνο συνδεδεμένο με μικρόφωνο για καλύτερο ήχο. Επίσης χρησιμοποιήθηκε camera DSLR που δανειστήκαμε, και επιπλέον κινητό τηλέφωνο με τρίποδο για την λήψη οπτικοακουστικού υλικού.

Για την σύνθεση και την επεξεργασία του οπτικοακουστικού υλικού χρησιμοποιήθηκαν διάφορες εφαρμογές όπως το clipchamp για την δημιουργία των τίτλων αρχής και τέλους και επίσης για την δημιουργία των σύντομων βίντεο που κάνουν τις μεταβάσεις στην συνέντευξη. Παράλληλα χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή imovie για την επεξεργασία της συνέντευξης και το τελικό μοντάζ του βίντεο. Χρησιμοποιήθηκε το audacity για την επεξεργασία του ήχου αλλά στην τελική μορφή διατηρήθηκε το ηχητικό απόσπασμα που είχε υποστεί επεξεργασία από το imovie. Σε πρώτο στάδιο έγινε η επεξεργασία των πλάνων και ο διαχωρισμός σε αυτά που θα κρατήσουμε, δημιουργήθηκε παράλληλα το υλικό που θα ενσωματωνόταν στο βίντεο και στην τελική φάση έγινε το μοντάζ, η σύνθεση και η μουσική επένδυση.

Τα προβλήματα που κληθήκαμε να ξεπεράσουμε ήταν ποικίλα. Αρχικά έπρεπε να ξεπεράσουμε το γεγονός ότι δεν θα έχουμε αρκετό πρωτογενές υλικό όπως είχαμε σχεδιάσει οπότε έπρεπε να ελιχθούμε με διαφορετικό τρόπο και να δημιουργήσουμε υλικό για να έχει το βίντεο συνοχή και ενδιαφέρον. Έπειτα μια δυσκολία μεγάλη ήταν να καθαρίσουμε τον ήχο γιατί η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε σε εξωτερικό χώρο και παρεμβάλλονταν ήχοι όπως άνεμος, ήχοι από ζώα, μηχανάκια, αυτοκίνητα κλπ. Οι πρώτες προσπάθειες ήταν αποτυχημένες αλλά τελικά με πολλές περικοπές και την χρήση των εφαρμογών το αποτέλεσμα είναι ικανοποιητικό. Από αυτή την διαδικασία μάθαμε να χρησιμοποιούμε διάφορα προγράμματα επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού και να χρησιμοποιούμε την δημιουργικότητα και την φαντασία μας για να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες και να έχουμε ένα αισθητικά καλό αποτέλεσμα.

9. Συμπεράσματα

Το μάθημα Ανάπτυξη Ψηφιακού Οπτικοακουστικού Υλικού μας προσέφερε την δυνατότητα να αναπτύξουμε δεξιότητες και να αποκτήσουμε εμπειρία στην δημιουργία εκπαιδευτικού ντοκιμαντέρ. Χρειάστηκε να έρθουμε αντιμέτωποι με δυσκολίες που δεν φανταζόμασταν στην αρχή του εξαμήνου γιατί κληθήκαμε να χρησιμοποιήσουμε προγράμματα που δεν μας ήταν οικεία ή δεν είχαμε προηγούμενη εμπειρία.

Το ντοκιμαντέρ θα έχει χρησιμότητα και εφαρμογή στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση γιατί το θέμα στο οποίο αναφέρεται είναι επίκαιρο και έχει κοινωνικές διαστάσεις. Η ανήλικη παραβατικότητα είναι ένα μείζον θέμα με αυξητικές τάσεις τα τελευταία χρόνια και στις

ευαίσθητες ηλικίες της εφηβείας, στις οποίες απευθύνεται το εκπαιδευτικό βίντεο. Σκοπός του είναι να ευαισθητοποιήσει και αν γίνεται να αποτρέψει μελλοντικά τέτοια φαινόμενα.

Ο στόχος μας ήταν να προβάλλουμε μέσα από το βίντεο το σχολείο των φυλακών ανηλίκων Αυλώνας, τον ζήλο και την δουλειά που γίνεται από τους εκπαιδευτικούς για να έχουν οι μαθητές του σχολείου μια δεύτερη ευκαιρία στην εκπαίδευση. Στην συνέχεια το βίντεο παρουσιάζει και το εγχείρημα του σχολείου εν μέσω πανδημίας να δημιουργήσει ένα κανάλι τηλεεκπαίδευσης για να μπορούν οι κρατούμενοι να έχουν επαφή με την εκπαιδευτική διαδικασία όσο είχαν σταματήσει τα μαθήματα. Και τέλος, να δώσει μια οπτική του τι πρέπει να γίνει για να αποφευχθούν στο μέλλον αυτά τα φαινόμενα της ανήλικης παραβατικότητας.

Συνοψίζοντας, θεωρούμε ότι δεδομένων των δυσκολιών που αντιμετωπίσαμε σε όλα τα επίπεδα: περιορισμένος χρόνος, τεχνικά, αδειοδότησης κλπ, το αποτέλεσμα του βίντεο είναι ικανοποιητικό και ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μας. Αυτό που θα θέλαμε να είναι διαφορετικό είναι να είχαμε περισσότερο πρωτογενές υλικό, επιπλέον συνεντεύξεις και περισσότερο χρόνο για την ολοκλήρωση του.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ασπρογέρακας, Σ. (2015). Η αντιμετώπιση της παραβατικότητας των ανηλίκων από το ποινικό σύστημα στην Ελλάδα. Νομική Βιβλιοθήκη.

Αλεξανδρή, Μ. (2017). "Η Εκπαιδευτική Προσέγγιση στο ΣΔΕ Αυλώνα: Προβλήματα και Δυνατότητες". Εκπαίδευση και Παιδεία, 11(2), 45-62.

Δίκτυο Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (2022). "Η Επιτυχία των ΣΔΕ στην Επανάταξη Ανηλίκων". [Διαθέσιμο στο: www.sde.gr]

Καλοκαιρινού, Ε. (2020). Εκπαίδευση και Επανάταξη: Η περίπτωση του ΣΔΕ Αυλώνα. *Παιδαγωγική και Κοινωνική Έρευνα*, 9(1), 22-38.

Κουκλάδα, Α. (2021). Σχολείο φυλακών Αυλώνα / Εκεί που ανθίζουν και τ' αγκάθια. https://www.avgi.gr/koinonia/383033_ekai-poy-anthizoyn-kai-t-agkathia

Μαυρίδου, Σ. (2021). Προγράμματα Δεύτερης Ευκαιρίας και Κοινωνική Συνοχή: Το ΣΔΕ Αυλώνα στην Πράξη. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Μπεχράκη, Σ. (2018). Ανήλικοι Παραβάτες: Κοινωνιολογικές και Ψυχολογικές Προσεγγίσεις. Εκδόσεις Πεδίο.

Νίκλαν, Α. (2021). Ανήλικη παραβατικότητα στην Ελλάδα: Επίσημα στοιχεία και δεδομένα. <https://geopolitics.iisca.eu/2021/12/13/%ce%b1%ce%bd%ce%ae%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%b7-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b2%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%cf%83%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%ac%ce%b4%ce%b1-%ce%b5/>

Σαμπατακάκης, Δ. (2018). *Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Αυλώνα: Μια Μελέτη Περίπτωσης*. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.

Σοφός, Α., & Γιασιράνης, Σ. (2022). Η ταινία και το βίντεο στην εκπαίδευση [Μεταπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-58>

Σπηλιόπουλος, Σ. (2019). Παραβατικότητα ανηλίκων: Η οπτική και πολιτική δράσης της Ελληνικής Αστυνομίας και στατιστική παρουσίαση ανά είδος παραβατικής συμπεριφορά. Διπλωματική Εργασία

Συμβούλιο της Ευρώπης (2020). "Η Εκπαίδευση ως Μέσο Επανάταξης: Οι Περιπτώσεις των ΣΔΕ στην Ευρώπη". [Διαθέσιμο στο: www.coe.int]

Τριανταφύλλου, Μ. (2022). Διαχείριση κρίσεων που προκύπτουν από αποκλίνουσες συμπεριφορές και παραβατικότητα μαθητών σε σχολικές μονάδες κοινωνικά ευάλωτων περιοχών της Αττικής. Διπλωματική Εργασία

Υπουργείο Παιδείας (2023). "Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Αυλώνα: Έκθεση Απολογισμού". [Διαθέσιμο στο: www.minedu.gov.gr]

Χριστοπούλου, Β. (2021). Η Παραβατικότητα των Ανηλίκων υπό το Πρίσμα των Θεωριών Ελέγχου: Μια Διερεύνηση με Πρωτογενή Δεδομένα. Διπλωματική Εργασία